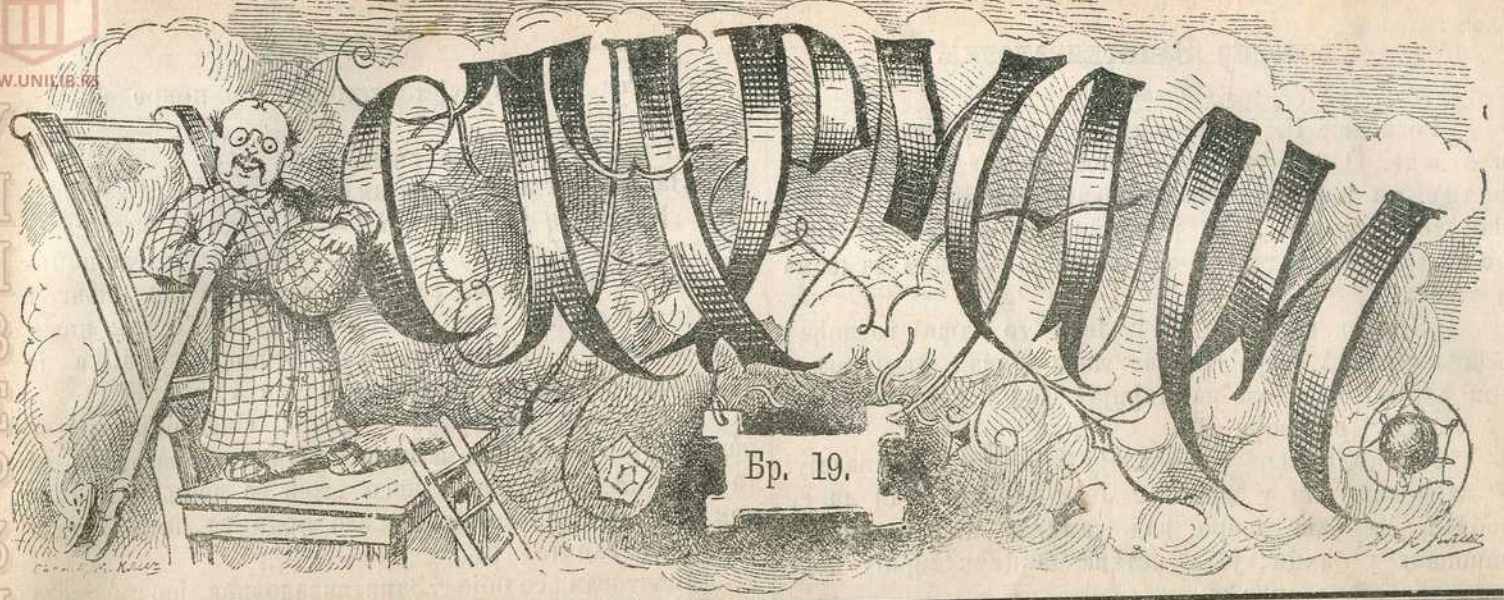

WWW.UNIKR.BG

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ВЛАСНИК ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А Б У К А З Е М.

У Н О В О М Е С А Д У
10. Јула 1879.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

Позив на претплату.

У прошлом броју позивали смо „Најновијом песмом“ у шали да се претплате којима је исте-кла претплата на „Стармалог“, па су многи др-жали да је то тек шале ради речено, те још ни до данас нису поновили своју претплату. Тима сада певамо „најстарију песму“ овако у прози кратко и озбиљно: да им још само овај број шаљемо, молећи их да нам га просто одмах на-траг врате, ако не желе лист наш и даље др-жати, а ово ће моћи прочитати без да адресе скидају. Идући број слаћемо само онима, који догле претплату пошљу или јаве да им се лист и даље непрекидно шаље.

Због врло слабог одзива претплатничке пу-блике, нећемо моћи доносити илу-страције у сваком другом броју као што смо до скоро то чинили, јер слике много стају, а предплатника једва толико да се подмире оста-ли штампарски, администрациони и редакциони трошкови. У таким околностима задовољни смо да се само лист до бољих времена одржати може. Али ћемо ипак кад и кад доносити илу-страције по могућству и према даљем одзиву публике.

Цена је „Стармалог“ као и до јако: На чет-врт године 1 фор., на по год. 2 фор., а за Ср-бију, Босну, Херцеговину и Црну Гору стоји лист 5 фор. на годину, 2 фор. 50 нов. на пола године. Из Србије претплату ваља слати г. Дру Јовану Јовановићу Змају или књижари В. Ва-ложића у Београду, како је коме удесније, а из осталих земаља на подшисану штампарију.

„Стармалог“ од почетка до данас, могу се још сви бројеви добити.

У Новоме Саду 10. Јула 1879.

Штампарија А. Пајевића
издавалац „Стармалог“.

ПЕТРУ ПРЕРАДОВИЋУ

О ПРЕНАШАЊУ МОШТИ МУ ИЗ БЕЧА У ЗАГРЕБ.

Гробу твоме лете
Венци с десна, с лева;
Ево прими један
Из српских крајева.
Кад је једна дика
Нек је једна туга,
Туга за славујем
Општега нам луга.
А тај венац нека
Један усклик прати:
Да те љубе Срби
Као и Хрвати.

Туђе земље груди
Мртва те не жеже;
Твоје кости ево
Међ својима леже;
Домаћи се бршљан
Око крста вије, —
То ј' пепелу доста
— Ал души ти није.
Њојзи нема мира,
Догод с рајских врата
Не угледа слогу
Срба и Хрвата

З-Ј. Ј.

Господар Запиткиваловић.

(Свршетак).

Господин П. је чиновник у банци, омењен је и има деце. Оде са женом и децом мало у планине ради шетње, па и не мисли на своју канцеларију. Недеља је, пак хоће одмора. Лепо је и тихо време, деца трчкају по пољу, а господин П. иде са својом женом за њима и ужива.

„Здраво господин П.! Јели то ваша госпођа? Клањам се! А јесу л' то све ваша деца? Два сина и три ћерке? Је л' ово најстарија? Иде л' већ у школу?“

„Иде“ одговори П.

„У реалку или у гимназију? Даклем у гимназију. У мађарску или у српску? Јели вредан, учи ли се добро? Ал' баш добро, кад сам вас нашао, ви сте чиновник у банци; је л' истина да циркулирају неке фалишне стотинарке?“

„О боже“ — уздише господин П. — „та ни овде ми не даду мира!“

„Није тако опасно; лако их је познати, кад су фалишне.“

Али г. Запиткиваловић није с тим задовољан. „Па како се могу познати?“ — „Имају ли водена писмена?“ — „Јели штампа доста црна?“ — „Имају ли праве стотинарке какав тајни знак?“ — „А зашто немају?“ — „Фабрикација банкнота кошта ваљда много новаца?“ — „Кол'ко рекосте?“ — „Је ли истина да имате три стотине раденика?“ — „Па шта им се плаћа?“ — „Да ли су боље плаћени него раденици у државној штампарији?“

Тако он непрестано пита без прекидања. Он човека отргне из руку његове жене, не обазире се на породицу му, узнемирује га у недељном одмору, прати кроз шуму, враћа се с њим натраг, и у најлепшој башти, при најлепшем заходу сунчевом пита он њега како стоје ове или оне акције, кад ће бити цензура за „вексле“, хоће л' се зидати жељезница и т. д., за тим седне с њим заједно у „омнибус“ и враћа се у варош.

Па с таким запиткивалом живити и радити у једној соби — то вам је наопако! Добијете на пример какво писмо.

„Гле, опет сте добили писмо с новци? Је л' од куће?“

„Није“.

„Ваљда хонорар за чланке у новинама?“

„Није“.

У том Запиткиваловић узео већ куверт.

„Аха знам већ то је од Х. ваљда опет да платиш квартир за његовог сина, што иде овде у школу?“

„Да али шта се то тебе тиче?“

„Па то није никаква тајна?“

У то добијеш пакет књига из књижаре. Ево таки Запиткиваловића.

„Какве су то књиге?“

„Ето па види“.

Је су л' од Хергера?“

„Нису, него од браће Поповића.“

„А ја мислим да ви пазарите код Хергера“.

„Је су л' књиге белетристичне?“

„Нису“.

„А ви радо купујете историчне и природописне. Је л' слободно?“

И већ премеће по књигама.

За тим питање за питањем.

„Пошто је једна свеска? — Колико ће бити свега свезака? — Има ли слика? — Је ли књига популарна? — Колико ви издајете годишње на књиге? — Имате ли већ лепу библиотеку? — Ко вам повезује књиге? — Везује л' вам јефтино? — Шта је боље кад се повеже у платно или у кожу?“

Тако иде без краја и конца. Спасенија другог нема него га поштено изгрдити. Онда се изговора да то није „љубопитство“, него „жеђ за знањем и науком“, те му се не може за зло примити, што „кад и кад“ што запита.

Баштовани се боје г. Запиткиваловића, јер им смета у послу. Он их пита има ли ове године гусеница, да ли кртине праве велику штету, како се калами воће, зашто крушке тако опадају, што су брескве тако слабо родиле, за што ове године има тако много комараца?

Ако је на путу, а он запиткивањем умори и нај-благоглагољивијег сапутника.

Ако је болестан онда ужасно мучи лекара запиткивањем, каква је разлика између алопатије и хо-меопатије, какве болести у вароши владају шта има у прашковима, што му их је преписао и т. д.

Најнесноснији је од свију политични Запиткиваловић. Кад се ма шта важније догоди у политичном свету, онда је он свакоме познанику опасан. „Шта велите на последњу депешу? Хоће ли бити скоро мира? Шта мислите о Прусима? Како мисле Французи? Шта је ваше мњење о Бизмарку? Како ви тумачите себи последњи телеграм из Париза? Шта судите о америкаанском председнику?“ . . .

Кад се појави у кавани, у гостионици, у друштву, у салону — сви се снбивају и од уста до уста иде:

„Ево Запиткиваловића!“

Но драги читаоче, кога би ти од твојих познаника могао назвати Запиткиваловићем?

По Гранджану АБ.

Није он сам.

„Јесте л' читали господине, како вас у „Застави“ нападају, да масну плату вучете а ништа не радите“ рекне од пре неко неком господину. На које овај ословљени господин одговори: „То је неки луда што ме у „Застави“ напада; зар он не зна да не само ја, него сви они који масну плату вуку, ништа не раде?“

Јели то право.

По школској наредби српски су учитељи дужни и катихизис деци у школи бесплатно предавати, и то постоји: ал у онима школама, где се за катихизирање плата вуче, ту се сме само свећено лице за катихету поставити, јер онда учитељи за ту науку нису опособљени.

Мале приповетке из народа.

X.

Мисли се да је поповски џеп дубок, ал' то не стоји, поповски су џепови без дна, и чикад се не могу напунити. Ево овако приповетка то сведочи. — Вејао човек сочиво, на то наиђе поп па рекне „ала ришћанине, дадер и мени једну шаку сочива, кад се тако десило. Човек на то рекне: „узми попо и две и три шаке.“ Поп почне шаку по шаку сипати у џеп. Човек је донекле ћутао и гледао шта поп ради, а кад је видео да ће поп већ скоро све сочиво да саспе у џеп, онда рекне: „нек ти је попо просто све сочиво што си узео, ал молим те изручи га из џепа, да само од чуда видим, колико ти је дубок џеп.“ Кад поп изручи сочиво, а то вршна мерица. На то рекне човек: „сад тек видим, да у попа није само дубок џеп, него је без дна, и неможе се никад напунити.“

XI.

Калуђер био болестан, па му дозову доктора да види шта му је. Кад је доктор видио, прописао лек и отишао, запита болесни калуђер братију: „бога вам шта каже доктор, каква је болест на мени? Они му одговоре: „доктор каже, да имаш водену болест“. — „О, то је нека луда“ рекне калуђер, „одкуд би водена болест на мене наишла кад ни сам се напио воде од како сам се закаљуђерио?“

XII.

Прота Косић удавао кћер, и кад су је сватови већ повели, поче протиница по обичају плакати. Кад то прота види, рекне јој: „иди лудо, не плачи. Нек плачу они што воде ђавола у кућу, а ти се радуј, што ти воде ђавола из куће.“

XIII.

Док се још учило по старој моди: аз, буки, вједи, и т. д. запита један човек учитеља: „бога ти мађистору, како се учи мој синчић? Учитељ одговори: „до како (к) и којекако; ал' од како (к) бапш никако“.

XIV.

Снаха поливала свекра те се умивао, ал' је забравила, да му пешкир дода. Свекар јој рекне: „сна-јо! ми смо имали једног кера, па смо га звали: пешкеш,“ и с тим хтео је њу потсетити, да му пешкир да. Снаха на то одговори: „Бабо! и ми смо имали једног кера па смо га звали: оскут“; и с тим му је дала разумети да се оскут убрише.

XV.

Бирташ и воденичар горели у паклу заједно. Једаред запита воденичар бирташа: „ала брате шта си ти тако јако згрешно, те си овог зла допао?“ Бирташ одговори: „ја сам точно пиће, вино и ракију, па ми је сила мања мера била, него што је требало.“ „А моја је мера с којом сам од људи ушур узимао, сила већа била него што је требало,“ рекне воденичар, „па како је то сад, да ти због мање а ја због веће мере једног и истог зла допадосмо?“

Абуказемов календар.

Јули.

1. Козма и Дамјан. Један уредник моли се богу, да га од сваке беде сачува.

2. Зулуси у јужној Африци распитују, ко је то тај Јероним Наполеон и хоће л' скоро доћи у Африку.

3. Грчка комора изабрала је Папамихалопопула за председника са 71 против 68 гласова, (Ови 68 нису ваљда могли да му изговоре име, те с тога негласаше за њега).

4. Министар београдски * иступио је данас из свога кабинета (т. ј. чим се окупао у пливаоници и обукао, одма је из свога кабинета изишао.)

5. Један математичар рачуна у колико би се пермутација дале ставити „Бачванске песме“, што их је покупио Ст. Бошковић, па да се у сваки пут друкчијем распореду издаду као нове збирке.

6. Абердар и г. Алимпије, наумили су да штампају друго, умножено издање своје некадање полемике „Питагора или Тал?“

7. Забатаљеној згради на Палићу код Суботице, коју је пок. Остојићка оставила општини да ју ова држи у чистоћи и реду, саветују доктори да се и сама окупа у Палићу, не бил' се мало очистила од гада, и не бил' се костобоље курталисала.

8. У Мостару забрањују Турци Србима да носе црногорске капе, него турске фесове; ово је додуше и лакше, јер до црногорске је капе и тешко доћи, а турских фесова је много остало пустих.

9. Черевих и Футог престају дакле бити од сада Хамбург и Тријест, јер локална лађа престаје од сада возити.

10. 45 мученика. Боже, да л' су ти мученици били уредници или српски народни учитељи?

Српска освета.

Познати српски родољуб г. Никола Николић, житарски трговац из Будима, бави се од неког доба у Варадину, те крај дунавске обале оправља своју житарицу. Било је ономад да је у једној гостионици у Варадину неки младић син неког богатога Немца трговца разметао се непристојним погрдама на Србе. Између прочег ругао се тај младић овако: „Die Serben sagen immer: кажи, кажи und sind lauter Bagassi“.

Србин Николић слушао је из прикрајка ово разметање — и није надувеног младића удостојио ни одговора.

Кад би сутра дан, отисне се исти младић из Варадинског пливалишта низ матицу. Вода га понесе лиманом и увуче у вртлог. Ма да је био добар пливач, поче вртлог да га дави, а младић запомаже из свега грла: Hilfe! Ајао, помаз! Г. Николић чује то запомагање, позна јучерашњег ругача по гласу и пошље одмах чамац са своја три момка те ови истргну младића из чељусту извесне смрти.

Кад је ругач сав модар стао на сигурну обалу рече му честити г. Николић сасвим мирно: „Gestern

schimpften sie die Serben Bagazsi — und heute hat Ihnen ein Serbe das Leben gerettet. Wer ist jetzt Bagazsi? Schämen sie sich!“

Млади ругач се тако покуњио да је од стида занемно и заборавио да даде момцима коју пару — напојнице.

Ето тако се племенито осветио Србин — Шваби.

Слава, таком племенитом срцу! — j. —

Ноћна тишина у Новом Саду.

На пијаци.

У 2 сата ноћу. Прате се с гајдашем касапске калфе и паори, певају и подвикују.

У 3 сата. Шнајдерске и берберске калфе дају серенаду покрај ситних тамбурица и тамбурашког певања госпођицама.

У 4 сата. Силна кола, што износе на пијацу краставце, тикве, патлиџан, купус, першун и т. д. иду у реду једна за другим — пијаца је пуна жена (а онда знате каква је тишина!)

У 5 сати. Пекарски шегрти деру се што већма могу: „Три нове пар!“ или „Две за три нове“ (Не мислећи тим акције „бачке банке“, него две кифле или земичке).

У 6 сати. Грувају као помамни добошари и дувају бесомучно трумбеташи, пратећи војнике са екзерцира иза пиронке капије кроз све улице па преко пијаце и дунавског сокака.

У 7 сати. Лупају кредитори човеку на вратима, те опет не може да спава (ал' не верујем да и кредитори баш мирно почивају слатке санке).

Тако то бива у Новом Саду сваки дан, односно сваћу ноћ. Сад узмите где је у кући болесник, коме треба сна, да га крепи!

Аб.

И з ј а в а.

У прошлом броју Стармалога запео је Абуказем за оно — чега нема, т ј. за венце, без којих смо ми долепотписане (а гореинтабулиране) куће угледале овогодишњи Ивањдан. Ми се чудимо како Абуказем и Стармали нису давно приметили, да се ми све више угледамо на људе. Н. пр. ми смо оптерећени са дуговима (баш као и многи људи), ми се кречимо (баш као и многе жене) или мењамо боје (баш као многе дипломате), шта више мењамо и гесе (баш као многи чврсти карактери) ми се палимо (баш као многи фићфирићи), ми се продајемо (баш као неки уредници), ми ћутимо и не мичемо се с места (баш као и владике), ми се кадкад илуминирамо (такођер као неки људи), ми се затварамо (баш као и најпоштенији грађани), ми се светимо (баш као највећа господа), а изложени смо ветру и свакој непогоди исто тако) и т. д. и т. д. — И пошто није од нас изишла она девиза: Женимо се браћо! од куда је то да се баш нама замера што се не венчавамо! Само то питајући, — и ништа друго

Остајемо (догод се не срушимо) са дужним поштовањем

Неке новосадске куће.

Спир а. Бога ти, Ћиро! Знаш ли ти цигански? Ћир а. Не знам.

Спир а. Та то је бар лако научити.

Ћир а. Како лако?

Спир а. Узјми па не мој да вратиш, то је цигански.

Ћир а. Даклем жељезнички уговори између Србије и Аустрије већ су утаначени, — сад се још очекује ратификација, па онда је и та ствар свршена.

Спир а. (Забринут:) А не би-ли се та ствар могла мирним начином свршити.

Ћир а. Иди, Спири, баш си прост! Ратификација значи потврђење.

Спир а. Па што не говориш српски! Сав сам претрно од стра.

Ћир а. Јеси-ли чуо да је побегао Директор париског трамваја Франк, —

Спир а. Е па није велика штета; један Франк мање или више у каси не прави велику разлику.

Ћир а. Јест, ал је понео са собом још пет милијона Франака. И полиција га вија на све стране.

Спир а. Но. јеси чуо, ко те франке стигне том ће се зацело пут франкирати.

Ћир а. Ја се све сумњам да тај кардинал Нина није женско.

Спир а. До душе, и ја колко сам год Нина мога века познавао све су биле женскиње.

Ћир а. Ал ово није женскиња, — јер је паши тајник. А ко би још жену узо за тајника.

Ћир а. Поред све поварености данашњег доба ипак још није стид сасвим пропао.

Спир а. Како мислиш то?

Ћир а. Министри субвенције стиде се признати којим новинама држе душу, — а уредници тих новина опет стиде се признати ко им држи душу.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

МАМИЦА. Море, децо, како сте се заукали, још ћете ми стровалити ону штатуу са стола.

К о к и ц е

У Угарској су за по године дана њих 203 променили своја часна имена. Том приликом увек буде велика трак-
тација. А цигани свирају ону песму: Није име да гинем
за њиме, већ је име, да се играм ш њиме.

Неки полицаји у Босни веле: Не треба глумци да
играју српске народне комаде, ми ћемо их сами и з и г р а т и.
(Zu viel Ehre, враг га дал!)

Један пештански лист вели: није истина да се поред
мађарске нације не трпи никаква друга нација, јер је сва-
ком допуштена и резигнација.

Кажу да је пок. бар. Венкхајм пре издисања рекао:
кад неће да се селе они, којима је неправо, морамо се се-
лити ми којима је све право.

Била су негда сретна времена кад министра ниси
могао ни коцем отерати. А гле сад (у Шпањској) и брашно
их стровали. Ко би се од брашна том колачу надао!

Господин потпредседник мађарског сабора Варади,
више пута је долазио у искушење, да су га људи питали:

можел се какав орденић добити? А он као добар човек
увек је одговарао: може, може, може. Зато му Стармали
додаје уз његово име предикат: „може.“ И по томе ће
се од сала звати: Варади може.

Акурат! има још неких који, поред све моде, нити
мењају имена ни ћуд своју, а то су Терчике, Салике, Ба-
бике, Сузике, Малчике и т. д. из Игњатовићевих романа.
Оне су и данас оне исте које су биле и пре 20 година.

Телеграфски де пешке.

Из Рима. Нов министар просвете Перец у ве-
ликој опасности. Хоће деца да га поједу.

Из Беча. Уставоверна странка, у великој не-
прилици. Хтела би да искочи из коже, ал не
може, јер је изгубила скок.

Загреб. Један посланик поклонно свој иму-
нитет синчићу свога пријатеља. Но овај га не-
хтеде примити, говорећи: имам ја доста сиграчака.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Поучне приче за добру матору децу.

(По Марк-Твену.)

II ДЕО.

Експедиција свршава свој задатак.

После осам дана, беше се експедиција задржала на једном месту, на коме беше врло много знаменитости. Та на гласу места, беху неке велике пећине од камена особите врсте, које су се дизале поред реке, коју су видели, тек када су из шуме изашли били.

Ове су се пећине дизале с обе стране реке, и беху врло дугачке, а беху опкољене дрвима. Врх у сваке пећине беше врло стрм. Предња страна пећине беше избушена неким великим четвороуголним рупама, које беху покривене танком, светлећом и провидном материјом. У пећинама се налажаху опет пећине, шта више могао се је човек и горе успети, а могао је и ова мала одељена обилазити — по неком путу, који је чудновато кривудао, а ови су се путеви састојали из неких непрекидних правилих тераса, које су се дизале једна над другом.

Наишли су на силне предмете без икаквог облика, а држали су да су ова створења морала некада живети, и ако је танка загасита кожа била сасвим убрана и слаба, тако да је одмах попуштала чим би се додирнула. Паукова је било овде врло много, а њиова научина, која је била јако раширена, и у коју беху ова велика мртва створења увијена, учинише велики утисак, јер се видило да баш та места нису тако пушта, као што су изгледала.

Умолише ове наукове да им даду разјашњења, али заман. Како беху од са свим друге народности од оних што се у експедицији налажаху, а и језик им беше доста неразвијен, то се нису могли ни разумети. То је било неко плашљиво, нежно племе, огрезло беше у глуности, а обожаваше неке незнатне богове. Експедиција беше одабрала њих неколико мисионара, који ће их учити правој вери; и већ за недељу дана показало се какав су уплив ови имали, јер не беше ни три породице које у љубави живише, а које се другом богу не клањаху. Ово је охрабрило експедицију, те тако она оснује ту колонију мисионарску, која ће ово дело наставити.

Али да наставимо где смо стали. На послетку се споразумеше да ове пећине постадоше у перијоди првеног пешчаног камена; да се предња страна ових пећина у небројеним чудо правим одељцима високо диже; да је сваки одељак дебео као пет разапетих жаба, а и да се у овом проналаску опровргава сва досадања геологија; јер између два и два одељка старог првеног пешчаног камена налази се танак таван пешчаног камена; место једне једине перијоде првеног пешчаног камена; беше их најмање сто педесет перијода. Из овога се изводило, да је земља сто педесет пута била потопљена, а и да се толико пута и пешчани камен слагао. А главни и понајвлажнији закључак беше да свет мора већ милијонима и милијонима година да постоји, а не као што се то дотле држало само двеста педесет хиљада година!

При критичком испитивању дољних тавана нађоше скамењене мраве и г . . . и са неописаним весељем уредоше и ову појаву у свој дневник, јер ово беше доказ, да ови обични раденици спадаху у прве и најниже створове, и ако им није било право, помишљајући да су и они по дарвиновој теорији од ових ниских животиња постали.

Г . . . који ову дебату слушаше, рече, да се и сам радује што се прваци овога доба због ових проналазака веселе, још рече да му је мило и да је задовољан, што спада међу прве фамилије животињске, а и да је горд на то што припада прааристократији земаљској.

„Радујте се вашој слави, који још мирише на ону боју, којом сте је јуче обојадисали, радујте се јер то вам и онако годи, Г. се задовољавају тиме, што су потомци онога племена, које је своју робу још у простаро доба вукло, а које је своја дела балзамована у црвеном пешчаном камену оставило да га се потомство сећа, дочим вас не стаје са лица земље без трага и гласа!“

„Ви би боље учинили, да се мало разладите и разведрите!“ одговори му смешећи вођа експедиције.

Зима се све то већма приближивала. Око тих пећина наиђоше на неке натписе, за којима најславнији лингвиста у експедицији професор „шумска уш“ тврђаше, да су то писмена, али да он незна шта значе, јер су у њему непознатом језику писана. Он је цртачима дао налог, да од свега онога што нађу начине факсимиле, а он се сам труђаше да испита свој језик. При испитивању држао се оне методе, коју сви употребљују кад хоће какав незнан језик да протумаче.

Тако наиђоше и на једну пећину са овим натписом:

На обали музеј

У свако доба отворен. Улазна цена 50 феника збирка воштаних слика, прастарих фосилија

и т. д. и т. д.

Професор „шумска уш“ тврђаше да реч „музеј“ значи то исто што и „лушпат младо“ или „гробље“. На уласку се сви научењаци убезекнуше. Ево шта о томе у њиховом званичном записнику стоји:

„У правим редовима налажаху се неки велики укочени створови, и одмах се сетисмо да ће то бити репрезентанти давно изумрле врсте рептилија „човека“ — једне врсте о којој и у нашим старим летописима има трага. Ово је био проналазак, који је све задовољио и умирио, јер је и онако већ ушло у обичај, да се ово створење сматра као нека сујеверица, као неки производ живе и проницавајуће, фантазије наших старих. Но овде смо наишли на фосилног — изумрлог човека, који се у врло добром стану одржао био. А овде је био и сахрањен, као што и напис тврди. Шта више почесмо сумњати, и мислити, није ли може бити човек, у оно доба када је на земљи живио, у овим пећинама овде становао, јер на прсима сваке фосилије налазаше се у већ наведеном писму по неки напис. Неки од тих написа гласише: „капетан Кид гусар“ „краљица Викторија“ „Њорђе Вашингтон“ и тако даље.

„Са највећим нестриљењем проучисмо наше старе научне књиге, како би се уверили, да ли су ове фосилије баш од онога племена, које се тамо спомиње. Професор „шумска уш“ поче читати овај лист, где се о човеку говори, и то у староме језику. На том листу беше од прилике ово написано:

„Са нашим праоцима живео је још, као што се у летопису наводи, човек на земљи. То је створење било врло велико, а опкољено беше неком пространом кожом; кожа је имала час једну а час и више боја, тако да је изгледала као да је шарена, могли су је по вољи скидати.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Кад су је скинули видило се да на стражњим ногама имају ноше, налик на копиту у муле, али шире, а на предњим ногама имаћаху прсте и то доста јаке, и таке дужине, какве се ни у жаба не налази, а и ови беху широким ноштима снабдевени, да би лакше рану могли из земље копати.

Имао је неку длаку на глави, налик на длаку у пацова, али беше дужа, а имао је и кљун, те је помоћу овога и помоћу свога јакога мириса рану себи тражио, кад се је радовао, капљала му је вода из очију а је ли био тужан и жалостан, то је ужасно и страшно јечао, тако да се лако ко могао, да поплаши и да помисли, да ће се распасти и пропасти, и да ће тиме своје муке доконати. Кад су се два човека случајно нашао, то су давали неки глас од себе, који је од прилике овакав био „О, о, — са свим добро“, и наши песници дођоше на ту мисао, да они „говоре“; кад и кад носи овај створ неку велику штаку собом, држи је пред лицем, и пушта густ дим кроз њу, али тако оштро и са таквим грајом, да му се пљен поплашити мора, а тада узме опет ту штаку у своје канџе, те се упути своје ношти, а распали се чисто од дивље ђаволске радости.“

Овај опис су потврђивала са свим фосилија. Примерак „капетан кид“ испитиван је до најмање маленкости, на глави и на једном делу од лица нађоше неку кожу и бунду, налик на коњски реп. Великом муком скинуше му кожу, и видише да му се тело састајало из глатког, белог, са свим скамењеног ткања. Слама, коју је пре толико стотина година јео, још му је заостала у стомаку и ногама (беше испуњен).

„Близу ових фосилија нашли су неке предмете, које да богме познање није могло да поња, а који су за науку од велике користи били. они отворише тајанствене двери давно минулих столећа. Ови стародревни споменици показаше, када је човек живио, и чиме се бавио. Јер овде су лежали докази, који потврдише да је човек живео у прва времена, у којима живише и остале животиње најнижега реда. Овде су нашли скамењеног „наутила“ који је по пражезерима пловио, овде се нашао скелет „мастодонов“, „ихтијосаурус-ов“ „великог медведа“ и „грднога гуштера“. Овде су нашли и иструле кости ових изумрлих животиња, а и од „младих“ неке особите људске расе, и то уздуж преполовљене, и тиме је доказано било, да „срж“ за човека није луксус био.

„Видело се такође, да је човек ову суж појео, јер не беше трага од зуба друге какве животиње, и ако је г . . . приметио „да ни једна животиња не може кост зубима запарати, и то ни овако ни онако. Овде су се осведочили, да је човек имао и нека појма о вештини, а то изводише отуда, што неке ствари беху означене таким речима, које се немогоше превести: „нож“ „ишаране коштице прачовека“.

„За гробљем нађоше гомилу пепела а ово беше опет доказ, да је човеку добро ишло при погребу — јер иначе

од куда пепела овде? — а и то, да је веровао у бога и бесмрће душе јер нашто те свечане церемоније?

„Да рекапитулирамо све ово:

„Држимо да је човек имао писмо, знамо да је у истину некада постојао, дакле није митска особа, био је друг медведа, мастодона и других изумрлих животиња, а ове па и своје млађе је кувао и јео, носио је примитивно оружје и разумевао се мало и у вештинама; уобразио је себи да има душу, а наслађавао се држећи се за бесмртног. Али не подсмевајмо се; могло би се наћи створења, којима би и ми а и наша сујете, па и наша наука смешна била.“

Добро се извукао.

Један пријатељ наш бави се са астрономијом, и по извесним знацима прориче, кад ће бити ветра, кише, града (или у опште непогоде).

Више пута, заиста се догодило онако како је он предсказао. Али ономад није га срећа послужила, јер баш онога дана, кад је, по његовом пророчанству, требало да буде непогоде, било је најлепше време.

Наравно да је било задиркивања од стране несташних другова. Али наш пријатељ, који није само астроном, него је увек и при добром хумору не даде се збунити нити признаде да је пофалио. Он им овако разјасни: Ја сам предсказивао да ће данас бити непогоде, и као што видите ни сам погодио. Али кад човек не погоди зар то није непогода. Даклем ипак је било непогоде.

— P. —

П а б и р ц и.

ИЗЛИШНЕ ЗАВЕСЕ. — Неки тврдица имао гадну жену. Једанпут дође он кући и затече жену, где прави завесе на прозоре. Опинав скупоцену материју рећи ће тврдица. „А на што те крпе, шта ће ти завесе?“ — „Нашто?“ одговори жена, „а шта је нужније него завесе на прозорима. Иначе нам комшија од преко пута види у собу кад се свлачим“. — „Мани се тога“, гунђао је Кир-Јања. „остави ти само прозоре отворене, па ће комшија направити завесе на своје прозоре, да те не види!“

ВОЛТЕР. — Неки комшија волтеров имао је хрђав обичај, да Волтера сваки час ово или оно запиткује. Једнога јутра пође опет исти комшија Волтеру на сусрет; овај кад га сусретне повиче му издалека: „Господар комшија, ја ништа не знам од тога свега, што сте наумили да ме питате“. — Један постмајстор, који је требао да вози у Париз Волтера разболе се, те није могао сам да иде с Волтером, него пошље свога сина, којем при полазку рече: „Пази синко добро, јер помисли, да у Европи има десет царева и краљева, али у целога свету само један Волтер!“

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег дана у сваком месецу.

Годишња цена 4 ф. годишња 2 ф. на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду, а коме је наручије Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак и огласе, ваља слаати на штампарииу А. Пајевића у Нови Сад. Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Н о в е к њ и г е.

(Под овим насловом навестићемо сваку књигу, која се уредништву тога ради приношље.)

Из позоришта, прве белешке из живота једне државне и друштвене установе наше. Написао Свет. Вуловић. Београд, државна штампарија 1879. 16-но 62 стране. Цена 50 новч. или 1 динар.

Јелка, новела Косте Ристића (библиотеке за женски свет свеска IX.) издаје српска књижара браће М. Поповића. Н. Сад, „српска народна задружна штампарија“ 1879. 16-на 56 страна. Цена 25 новч.

„Велика Катавасја“ содржицама из севѣ церковног пѣніе воскресног, и инѣх разних пѣсны дѣховних, пѣвемыхъ вѣсѣ годѣх. Изъ свѣтлыхъ церковныхъ книгъ ученикомъ своимъ, икоже и вѣлмъ церковнаго пѣніа любителемъ учреждаѣхъ Георгій Петровичъ, Свѣщенникъ, радѣвый катихита и наставникъ при сербско-православномъ педагогическомъ заведеніи во св. кр. градѣ Гѣмборѣ. Изъ Новогъ Града 1879. годѣ. Издѣніемъ и изъ типографіи А. Павичъ. Велика 8-на 192 стране. Цена 1. фор.

Зоологија, написао Оскар Шмит, професор зоологије у Страсбургу, прево Владан Арсенијевић, професор српске учитељске школе у Карловцу. Са 45 слика. Цена 50 новч. или 6 гр. чар.

Ово је шеста свеска у низу „књига за школу и народ“, које издаје штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Стража, књига за науку, књижевност и друштвени живот. Година друга. Свеска за Март 1879. године. Издаје и уређује Л. Пачу. Н. Сад, штампарија А. Пајевића. 1879.

Одговор Администрације.

Г. С. Малић, Бањалука. Изволите нам послати још 50 новч. па да Вам се лист непрекидно пола године шаље.

Г. А. Добровићу, Грђевац. Шаљемо Вам накнадно последње бројеве, ако још који фали изволите јавити.

Нашим претплатницима у Босни и Херцеговини, напомињемо да за тамошње крајеве није 4 фор. него 5 фор. годишња претплата и према томе да изволе они претплату допунити, који су мање послали.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

од 3. маја 1879 почињући до даље наредбе:

Из Новог Сада у Земун сваки дан у пола 5 сата после подне, осим четвртка.

Из Новог Сада у Тител, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Оршаву понедељником, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Пешту, сваки дан око пола 11 сата пре подне осим недеље.

У Новом Саду 3. маја 1879.

Отправништво.

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за год. 1880.

ушао је у штампу – што јављамо растуривачима и читачима овога календара.

Излишно је данас трошити много речи у похвалу овога календара, који је за ово пет прошлих година у 70,000 примерака распрострајен по свима крајевима где има Срба.

Ми смо и за идућу годину прегли свом моралном и материјалном снагом да нам „Орао“ буде изврстан садржајем и леп обликом својим. У то име помажу нам први српски књижевници својим умним прилозима, а илустрације за календар израдили су нам извршне снаге по првим уметничким заводима у Европи, не мање смо се састарали и за фину, белу артију и укусну штампу.

Цена је „Орлу“ за год 1880. — 50 новч. или 1 динар. Растуривачима дајемо уобичајени рабат.

Изнад „Орла“ полеће и изићиће за који дан као први календар за год. 1880.

„ЦАРИЋ“

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА,

са одабрашим поучним и забавним садржајем а ценом од 20 новч. или 2 гроша. Ко поручи исти за готов новац на више, добија га за 12 новч.

Наручбине на „Орла“ и „Царића“ прима

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У Н. САДУ.
као наклада „Орла“ и „Царића“.